

МОНГОЛ УЛСЫН СТАНДАРТ

**Газар зүйн мэдээлэл.
Кадастрын нэгж талбарын орон зайн өгөгдлийн үзүүлэлт**

MNS 6925-10 : 2021

Албан хэвлэл

**СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗАР
УЛААНБААТАР ХОТ
2021 ОН**

Өмнөх үг

Стандарт, хэмжил зүйн газар (СХЗГ) нь Олон улсын стандартчиллын байгууллага (ISO)-ын гишүүн бөгөөд үйл ажиллагааныхаа хүрээнд төрийн болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран үндэсний стандартчиллын бодлогыг хэрэгжүүлэх ажил эрхэлдэг.

Энэхүү стандартад Европын холбооны хүрээлэн буй орчинд нөлөөлөх бодлого, үйл ажиллагааг зохицуулах Европын орон зайн мэдээллийн дэд бүтэц INSPIRE (Infrastructure for Spatial Information in Europe) системийн техникийн тодорхойлолт болон Олон улсын стандартын байгууллага (ISO)-ын 211-р стандартчиллын техникийн хороо (TC211-Geographic information/Geomatics)-ноос гаргасан ISO 19100 цуврал стандартуудын үзүүлэлт, шаардлага, Монгол Улсад мөрдөж буй стандарт, норм, дүрэм, журам, орон зайн суурь өгөгдлийн бүтэц, агуулга, ангиллыг үндэслэл болгон хэсэгчлэн ашигласан.

Монгол Улсын Засгийн газраас үндэсний орон зайн өгөгдлийн талаар баримталж буй үзэл баримтлал, хөтөлбөрийн хүрээнд орон зайн өгөгдлийг цахимжуулах нэгдсэн систем бүхий геопорталын орон зайн өгөгдөл бүрдүүлэлт, солилцоотой холбоотой стандартын орчныг бий болгоход зориулсан өгөгдлийн сангийн бүтэц, техникийн шаардлагыг энэхүү баримт бичигт тусган боловсруулав.

Стандарт боловсруулах ажлыг “Орон зайн өгөгдөл, мэдээллийг бүрдүүлэгч байгууллагуудын санг геопорталаар дамжуулан цахимжуулж, хэрэглээнд нэвтрүүлэх” сэдэвт төслийн хүрээнд стандарт боловсруулалтын багийн доктор Б.Баяртунгалаг, доктор Б.Сайнбуян, С.Амаржаргал, З.Нямбаяр, мэргэшсэн инженер Э.Алтанбагана, Г.Бадамгарав, мэргэшсэн инженер Ц.Наранцацрал, доктор, дэд профессор Б.Болормаа, мэргэшсэн инженер Б.Эрдэнэтуяа, П.Баянтүмэн, Х.Энхжаргал, Э.Чинзолбоо, П.Нямдаваа, М.Мягмаржаргал нар хамтран гүйцэтгэсэн.

Сэлэнгэ аймгийн Газрын албаны эдэлбэр газрын кадастр, газар зохион байгуулагч М.Мөнхсоёл, Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн Газрын менежментийн тэнхимийн ахлах багш Т.Шинэбаяр нар редакц хийж, Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн Газрын менежментийн тэнхимийн эрхлэгч, Монгол улсын зөвлөх инженер, доктор, профессор Д.Түвшинбаяр шүүмжийг хийсэн.

Стандартын төсөлд холбогдох байгууллагуудаас санал, шүүмжийг авч тусгасан.

СХЗГ-ын ахлах мэргэжилтэн доктор Н.Батжаргал “Монгол улсын стандартчиллын тогтоолын 2-р хэсэг: Стандартын бүтэц ба боловсруулах дүрэм MNS 1-2:2006” стандарттай нийцүүлэн хянасан.

Стандартын төслийг “Газрын салбарын стандартчиллын техникийн хороо” /ТХ-36/- ны 2021 оны 06 дугаар сарын 30-ны өдрийн хурлаар хэлэлцүүлэн дэмжигдсэн.

Стандарт, хэмжил зүйн газар (СХЗГ)

Энхтайваны өргөн чөлөө 46А

Улаанбаатар Ш/Х – 48

Утас 266754, 263860 Факс (976-11) 458032

web: www.estandards.gov.mn,

E-mail: standardinform@masm.gov.mn

© СХЗГ, 2021

Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн дагуу энэхүү стандартыг бүрэн, эсвэл хэсэгчлэн хэвлэх, олшруулах эрх нь гагцхүү СХЗГ (Стандартчиллын төв байгууллага)-т байна.

Агуулга

1 Хамрах хүрээ	1
2 Норматив эшлэл	1
3 Нэр томьёо, тодорхойлолт	1
3.1 Үндсэн агуулгад хамаарах ойлголт	2
3.2 Атрибутын утгын төрөлд /Value Type/ хамаарах ойлголт	3
4 Техникийн шаардлага.....	4
4.1 Орон зайн өгөгдлийн сангийн бүтэц, агуулгад тавих шаардлага	4
4.2 Атрибурад тавих шаардлага	6
4.3 Кодын жагсаалтад тавих шаардлага	7
4.4 UML диаграммд тавих шаардлага	7
4.5 Өгөгдлийн чанарт тавих шаардлага	7
А хавсралт (норматив) - Орон зайн өгөгдлийн бүтэц, агуулга.....	9
В хавсралт (норматив) - Кодын жагсаалт	22
С хавсралт (норматив) - UML диаграмм	36
Д хавсралт (норматив) - Өгөгдлийн чанар.....	39
Ном зүй.....	42

Оршил

Энэхүү стандарт нь байрлалд суурилсан орон зайн суурь өгөгдлийг нэгдсэн мэдээллийн системд оруулах, бүрдүүлэх, мэдээллийг тогтмол шинэчлэх, солилцох үйл ажиллагаанд баримтлах өгөгдлийн сангийн бүтэц, агуулга, техникийн шаардлагыг бүрэн хэмжээнд тодорхойлох явдал юм.

Стандарт боловсруулах санаачилгыг Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газраас санаачилсан бөгөөд энэхүү асуудлын хүрээнд дэмжлэг үзүүлж хамтран ажилласан хамт олон, Газрын харилцааны техникийн стандартчиллын хорооны гишүүд, Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газрын дэргэдэх орон тооны бус мэргэжлийн зөвлөлийн гишүүд болон бусад үнэтэй санал, зөвлөгөө өгсөн мэргэжлийн байгууллагын хамтын оролцоотой бүтсэн баримт бичиг болно.

Стандартын төслийг нь холбогдох байгууллагууд буюу сонирхогч талуудаас өгсөн саналыг авч тусгасан бөгөөд хэрэглэх явцад гарсан дэвшилттэй болон дутагдалтай асуудлын хүрээнд стандартын үзлэгийг цаашид хийгдэх юм.

Стандартаар тогтоосон шаардлагыг хангасны үр дүнд геопорталаар дамжуулан байрлалд суурилсан орон зайн өгөгдөл, мэдээллийн цахим үйлчилгээнүүдийг хэрэглээнд нэвтрүүлэх, нэгдсэн мэдээллийг нэг эх үүсвэрээс ашиглах, үйл ажиллагааны суурь нөхцөлийг бүрдүүлэх, эрчимтэй хөгжих боломжийг олгох юм.

Энэхүү стандарт нь нэг талаас орон зайн өгөгдлийн санг хариуцагч байгууллага нөгөө талаас орон зайн өгөгдөл, мэдээлэлтэй хамаарал бүхий үйл ажиллагаа явуулж байгаа төрийн болон төрийн бус байгууллага, хуулийн этгээд, эрдэм шинжилгээний байгууллага, хувь хэрэглэгч нарын хооронд үүсэх өгөгдөл бүрдүүлэх, боловсруулах, шинэчлэх, хадгалах, солилцох бүх харилцаанд үйлчилж нэгдсэн тогтолцоог боловсронгуй болгоход ашиглах үндсэн баримт бичиг болно.

Мөн орон зайн суурь өгөгдлийн техникийн шаардлагуудыг мэдээллийн сангийн загварыг дүрслэх Загварчлалын Нэгдмэл Хэл (UML-Unified Modeling Language) -ийн дагуу нийцүүлсэн.

Стандарт бүтэц нь орон зайн өгөгдлийн загвар, өгөгдлийн сангийн агуулга, орон зайн объектын төрөл, атрибут, кодын жагсаалт, UML диаграммаас бүрдэнэ.

Энэхүү стандарт нь кадастрын нэгж талбарын орон зайн суурь өгөгдлийг бүрдүүлэх, тайлагнах, үйлчлэх зорилгоор өгөгдлийг системтэй, уялдаатай болгон бүрдүүлэхэд чиглэнэ.

Кадастрын нэгж талбарын орон зайн өгөгдөлд газар болон бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн байршил, хил зааг, талбай, эзлэхүүн, тоо хэмжээ, төлөв байдал, чанарын болон эдийн засгийн үнэлгээ, төлбөр, тэдгээрийн эзэмшил, ашиглалт, өмчлөлийн эрхтэй холбоотой мэдээллийг агуулахад оршино.

МОНГОЛ УЛСЫН СТАНДАРТ

Ангилалтын код: 35.240.70

Газар зүйн мэдээлэл. Кадастрын нэгж талбарын орон зайн өгөгдлийн үзүүлэлт	MNS 6925-10 : 2021
Geographic information. Data specification on Cadastral parcels	

Стандарт, хэмжил зүйн газрын даргын 2021 оны 07 дугаар сарын 09-ны өдрийн С/36 дугаар тушаалаар батлав.

Энэхүү стандартыг Стандарт, техникийн зохицуулалтын улсын мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэсэн 2021 оны 08 дугаар сарын 16-ны өдрөөс эхлэн хүчинтэй.

1 Хамрах хүрээ

Кадастрын нэгж талбарын орон зайн суурь өгөгдлийн сан нь өмчийн үндсэн нэгж, кадастрын хил, кадастрын бүс, кадастрын бүсийн ангилал, кадастрын нэгж талбар тэдгээртэй холбоотой мэдээллээс бүрдэнэ.

Энэхүү стандарт нь кадастрын нэгж талбарын орон зайн суурь өгөгдлийн сангийн бүтэц, стерео төрлүүд, атрибут мэдээллийн шаардлага, UML диаграмм (Загварчлалын Нэгдмэл Хэл: UML-Unified Modeling Language), өгөгдлийн чанарын үзүүлэлтүүдийг тодорхойлоход хамаарна.

Монгол улсын нийт газар нутгийн хэмжээнд кадастрын нэгж талбарын орон зайн суурь өгөгдлийг бүрдүүлэх, шинэчлэх, хөтлөх үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллага, аж ахуйн нэгжид хамаарна.

2 Норматив эшлэл

Энэхүү стандартад дараах эш татсан стандарт, баримт бичгүүдийг хэрэглэнэ. Огноо заасан эшлэлийн хувьд зөвхөн эш татсан хэвлэлийг хэрэглэнэ. Огноо заагаагүй эшлэлийн хувьд тухайн стандартын хамгийн сүүлийн хэвлэл (нэмэлтийн хамт)-ийг хэрэглэнэ.

ISO 19107, 2005, Газар зүйн мэдээлэл – Орон зайн схем;

ISO 19108, 2005, Газар зүйн мэдээлэл – Цаг хугацааны схем;

ISO 19108-с, 2002/Cor 1: 2006, Газар зүйн мэдээлэл – Цаг хугацааны схем, Техникийн засвар 1;

ISO 19111, 2007, Газар зүйн мэдээлэл – Орон зайн суурь солбицол;

ISO 19118: 2006, Газар зүйн мэдээлэл – Кодлолт;

ISO 19135, 2005 Газар зүйн мэдээлэл-Бүртгэлийн явц;

MNS ISO/TS 19104:2012 Газар зүйн мэдээлэл - Нэр томьёо;

MNS 5774:2007 Газар зүйн мэдээлэл – Мета өгөгдөл

MNS 6702: 2017 Байр зүйн болон дэвсгэр зургийн загвар сан, таних тэмдэг

Масштаб: 1:500, 1:1 000, 1:2 000, 1:5 000

3 Нэр томьёо, тодорхойлолт

Энэхүү стандарт ба түүнд холбогдох бусад стандартын хувьд дараах нэр томьёо, тодорхойлолтыг хэрэглэнэ.

3.1 Үндсэн агуулгад хамаарах ойлголт

3.1.1

орон зайн өгөгдөл

газрын гадарга дээрх болон доорх, ус, агаар, сансрын орон зайд орших байгалийн болон хүний үйл ажиллагаагаар бүтээгдсэн биет юмс, үзэгдлийн байрлал, хил зааг, түүний шинж чанарыг тодорхойлсон мэдээллийн цогц

3.1.2

орон зайн суурь өгөгдөл

харьцангуй урт хугацаанд үл өөрчлөгдөх, оролцогч талуудын хэрэгцээг нийтлэгээр хангах боломжтой, үндсэн буюу голлох мэдээлэл гэж тодорхойлсон орон зайн өгөгдөл

3.1.3

өгөгдлийн багц

өгөгдлийн сангийн нэг сэдэвчилсэн агуулгын хүрээнд багтах хэд хэдэн өгөгдлийн цуглуулга.

3.1.4

стерео төрөл

стандартад ашиглаж байгаа биет болон атрибутын ижил төстэй шинж чанарыг харгалзан үүсгэсэн ангилал, төрлийг.

3.1.5

өгөгдөл төрөл

ямар нэгэн геометр дүрслэл агуулаагүй, өгөгдлийн сэдэвчилсэн утга, хэмжээс, формат зэргийг илэрхийлэгч, хэд хэдэн үзүүлэлтүүдийг агуулсан төрлийг.

3.1.6

биет төрөл

орон зайн агуулга бүхий геометр биетээр дүрсэлсэн болон дүрслэх боломжтой биетийг илэрхийлэгч төрөл.

3.1.7

мета өгөгдөл

орон зайн өгөгдлийг хайх, бүртгэх, ашиглахад зориулагдсан орон зайн өгөгдлийн тухай мэдээллийн цогц (өгөгдлийн тухай өгөгдөл).

3.1.8

кодын жагсаалт

биетийн төрөл эсвэл өгөгдлийн төрлийн атрибутаг ашиглах урьдчилан боловсруулж үүсгэсэн ангиллын утгын жагсаалт.

3.1.9

домэйн

Тухайн сэдвийн үзүүлэлтийн агуулгын хүрээг илэрхийлнэ. Тухайлбал, хэмжээс /measure/ заасан утгын төрөлд “хэмжсэн тоон утга” байх ёстой гэсэн шалгуур нь домэйн болно.

3.2 Атрибутын утгын төрөлд /Value type/ хамаарах ойлголт

3.2.1

Character string

Тэмдэгтийн мөр. Бичиглэхэд ашигладаг тэмдэгтүүдийн жагсаалт (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO/TS 19103:2005-аас үзэж болно).

3.2.2

Date time

Цаг хугацааг заасан утгын төрөл. Огноо, цагийн хослол хэлбэрээр байна (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO/TS 19103:2005-аас үзэж болно).

3.2.3

Identifier

Өгөгдөл мэдээллийг хариуцагч эрх бүхий байгууллагаас олгосон орон зайн объектын танигч буюу тодорхойлогч. Энэ нь тухайн өгөгдлийг бусад программ, системүүд лавлах, холбох үед ашиглана (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг: INSPIRE DS-D2.5-аас үзэж болно).

3.2.4

Measure

Хэмжилтийн үр дүнд гаргасан хэмжигдэхүүний тоон утга (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO/TS 19103:2005-аас үзэж болно).

3.2.5

Decimal

Аравтын бутархайгаар илэрхийлсэн бутархай тоон утга (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO/TS 19103:2005-аас үзэж болно).

3.2.6

Integer

Тоон мэдээллийн хуваагаагүй, задгай нэгж ашиглаагүй бүхэл утга байна (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO/TS 19103:2005-аас үзэж болно).

3.2.7

Area

Тухайн талбайн хавтгай эсвэл объектын гадаргуугийн эзэлж буй орон зайн хэмжээ (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO/TS 19103:2005-аас үзэж болно).

3.2.8

GM_Curve

Тасралтгүй холбогдсон, муруй хэлбэрийн шугаман дүрслэл (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO 19107:2003-аас үзэж болно).

3.2.9

GM_MultiSurface

Олон гадаргуу бүхий геометр биет (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO 19107:2003-аас үзэж болно).

3.2.10

GM_Point

Цэг бол зөвхөн нэг цэгээс бүрдэх геометр объектын өгөгдлийн үндсэн төрөл юм (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO 19107:2003-аас үзэж болно).

3.2.11

GM_Polygon

Суурийн гадаргуу болон түүнийг хүрээлэх хил заагаар тодорхойлогдох гадаргуугийн цогц юм (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO 19107:2003-аас үзэж болно).

3.2.12

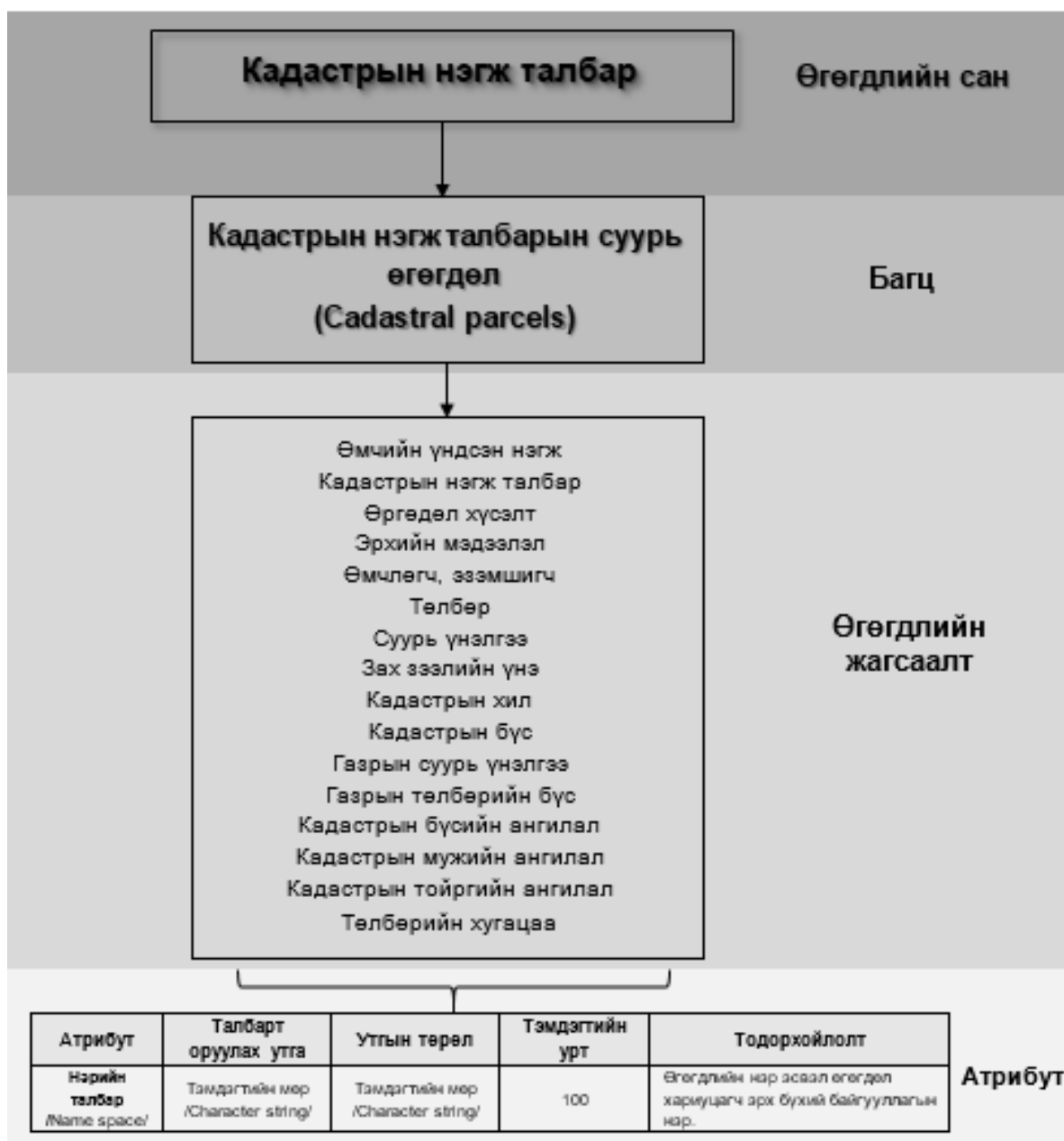
GM_MultiPolygon

Суурийн гадаргуу болон түүнийг хүрээлэх хил заагаар тодорхойлогдох гадаргуугийн олон талт цогц юм (Дэлгэрэнгүй мэдээллийг ISO 19107:2003-аас үзэж болно).

4 Техникийн шаардлага

4.1 Орон зайн өгөгдлийн сангийн бүтэц, агуулгад тавих шаардлага

4.1.1 Орон зайн өгөгдлийн сан нь өгөгдлийг сэдэв, агуулгаас хамааруулан багцалсан хэлбэр болох “өгөгдлийн багц”, өгөгдлийн багц дотор агуулагдах стерео төрлүүд, өгөгдөл тус бүрийн дэлгэрэнгүй “атрибут”, атрибутад орох мэдээллийг төрөлжүүлж ангилсан “кодын жагсаалт” гэсэн хэсгүүдээс тогтсон бүтэцтэй байна. (1-р зургийг үзнэ үү)

1-р зураг – Кадастрын нэгж талбарын өгөгдлийн сангийн бүтэц, агуулга

4.1.2 Орон зайн өгөгдлийн сангийн багц тус бүрээр биет төрлүүд тэдгээрт хамаарах өгөгдөл төрөл, биет төрөл болон өгөгдөл төрлийн атрибут, атрибутын талбарт оруулах утга болон утгын төрлийн А хавсралт норматив шаардлагыг заана.

4.1.3 В хавсралтаар кодын жагсаалтын норматив шаардлагыг тодорхойлно. Кодын жагсаалт нь атрибутын талбарт оруулах утгад ашиглах тогтмол утга бүхий ангилал гэж ойлгоно.

4.1.4 Орон зайн өгөгдлийн сангийн багцад орсон өгөгдөл нь А хавсралтын А.1-р хүснэгтэд үзүүлсэн «биет төрөл», «өгөгдөл төрөл», «кодын жагсаалт» гэсэн стерео төрөлтэй байх шаардлагыг хангана.

4.1.5 Биет төрөл тус бүрийн орон зайн дүрслэлийг А хавсралтын А.1-р хүснэгтэд “Биетийн төрөл” баганад үзүүлсэн шаардлагын дагуу дүрсэлнэ.

4.1.6 Өгөгдлийн нэрийг монгол, англи хэлээр тус тусад нь нэрлэх бөгөөд мэдээллийг бүрдүүлэхдээ тодорхойлолтоор илэрхийлсэн агуулгын дагуу байхыг шаардана.

4.1.7 Кадастрын нэгж талбарын орон зайн суурь өгөгдлийн сан нь А хавсралтын А.1-р хавсралтын хүснэгтийн дагуу **кадастрын нэгж талбар** гэсэн 1 өгөгдлийн багцаас бүрдсэн байна.

4.1.8 **Кадастрын нэгж талбарын** орон зайн өгөгдлийн санд 6 биет төрөл, 6 өгөгдөл төрөл агуулна.

4.2 Атрибурад тавих шаардлага

4.2.1 Өгөгдлийн атрибут мэдээлэл нь өгөгдөл тус бүрээр А хавсралтын А.2-р хүснэгтэд үзүүлсэн шаардлагыг хангана.

4.2.2 Атрибут нь А хавсралтын А.2-р хүснэгтэд үзүүлсний дагуу атрибутын нэрийг монгол, /англи хэл/-ээр нэрлэх, “талбарт оруулах утга”, “утгын төрөл”, “тэмдэгтийн урт” гэсэн шаардлагыг хангахаас гадна тодорхойлолтод тусгасан мэдээллийн агуулгын дагуу бүрдүүлэлт, бичиглэлийг хийсэн байхыг шаардана.

4.2.3 Орон зайн өгөгдлийн сангийн биет төрөл нь давтагдашгүй гадаад танигч атрибутыг агуулах шаардлагатай. Гадаад танигч /External id/ нь орон зайн объектын танигч нь өгөгдлийн сангийн гадаад танигч үүсгэхэд ашиглах тусгай танигч код бөгөөд “дотоод танигч” /Local id/, “нэрийн талбар” /Name space/, “танигчийн хувилбар” /Version id/ гэсэн 3 атрибутаас бүрдэнэ.

4.2.3.1 “Дотоод танигч /Local id/” нь тухайн өгөгдлийг хариуцагч эрх бүхий этгээдийн үүсгэж өгсөн танигч, тоо болон үсгийг агуулсан давтагдашгүй дугаар байхыг шаардана.

4.2.3.2 “Нэрийн талбар /Name space/” нь өгөгдлийн нэр эсвэл өгөгдөл хариуцагч эрх бүхий байгууллагын нэр.

4.2.3.3 “Танигчийн хувилбар /Version id/” нь орон зайн объектын одоогийн үйлчилж буй танигчийн хувилбар. Дотоод танигч шинэчлэгдсэн тохиолдолд хэд дэх эсвэл хэзээний хувилбар болохыг илэрхийлэгч үзүүлэлт бөгөөд дэс дугаар эсвэл огноо хэлбэрээр бүртгэсэн байхыг шаардана.

4.2.4 Кадастрын нэгж талбарын орон зайн суурь өгөгдлийн сан нь 4.2.4.1 -4.2.4.2 -д заасан “Хаяг” /Address/, “Хил зааг” /Boundary/ дэд өгөгдлийн сантай холбогдоно.

4.2.4.1 “Хаяг” /Address/ нь тухайн нэгж талбарын “Хаягийн дүрслэл” /Address representation/ гэх атрибутаар холбогдох бөгөөд талбарт оруулах утгад «Хаягийн дүрслэл» гэсэн «өгөгдөл төрөл»-ийг ашиглах бөгөөд түүний агуулгыг “MNS 6925-15 : 2021, Газар зүйн мэдээлэл. Хаягийн орон зайн өгөгдлийн үзүүлэлт” стандартаас авч ашиглана.

4.2.4.2 “Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж” /Administrative unit/ нь тухайн үл хөдлөхийн байрлалыг заах “Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн ангилал”

/Administrative unit sub class/ гэх атрибутаар холбогдох бөгөөд талбарт оруулах утгад Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн дэд ангилал /Administrative unit sub class value/ кодын жагсаалтыг ашиглах бөгөөд түүний агуулгыг “MNS 6925-16 : 2021, Газар зүйн мэдээлэл. Хил заагийн орон зайн өгөгдлийн үзүүлэлт” стандартаас авч ашиглана.

4.3 Кодын жагсаалтад тавих шаардлага

4.3.1 А хавсралтын А.1-р хүснэгтэд кодын жагсаалтын тодорхойлолт, В хавсралтад кодын жагсаалтын кодын утга, түүний тодорхойлолтын дагуу норматив шаардлагыг хангана.

4.3.2 Кадастрын нэгж талбарын орон зайн өгөгдлийн санд 4 кодын жагсаалт агуулна.

4.3.3 А хавсралтын А.2 хүснэгтэд заасан атрибутын талбарт оруулах утгад заасан кодын жагсаалтын дагуу В хавсралтаас ангиллын утгыг сонгож оруулах нөхцөлөөр ашиглана.

4.4 UML диаграммд тавих шаардлага

4.4.1 Орон зайн объектын төрөл, атрибут, утгын төрөл, тэдгээрийн холбоосыг С хавсралтад үзүүлсэн UML (Загварчлалын Нэгдмэл Хэл: UML-Unified Modeling Language) диаграммын дагуу өгөгдлийг загварчилна.

4.4.2 Орон зайн өгөгдлийг загварчлах, боловсруулалтыг автоматжуулах, хэрэглээний схемд суурилсан өөр өөр түвшний өгөгдлийг уялдуулахад С хавсралтад үзүүлсэн UML диаграммыг ашиглана.

4.4.3 С хавсралтад үзүүлсэн UML диаграммаас гадна кадастрын нэгж талбарын орон зайн суурь өгөгдлийн сантай хамааралтай бусад орон зайн суурь өгөгдлийн сангийн UML диаграммыг ашиглахыг зөвшөөрнө.

4.5 Өгөгдлийн чанарт тавих шаардлага

4.5.1 Өгөгдлийн чанарт тавигдах шаардлага нь кадастрын нэгж талбарын суурь орон зайн өгөгдлийн нэгжийн чанарыг үнэлэх, баримтжуулах зорилготой чанарын элементүүдийн шаардлагыг D Хавсралтын D.1.1 - D.1.4-р хүснэгтэд үзүүлснээр дагаж мөрдөнө.

ТАЙЛБАР: Эдгээр шаардлага нь олон улсын ISO 19157 стандартад заасан чанарын үзүүлэлтүүд юм. Энэхүү дурдсан ерөнхий шаардлагуудыг дагаж мөрдөх нь олон улсын хэмжээний нэгдсэн үзүүлэлттэй байх зарчимд нийцдэг.

4.5.2 Кадастрын нэгж талбарын суурь орон зайн өгөгдлийн сангийн өгөгдлийн нэгж болох багц, биет төрөл, өгөгдөл төрлүүд нь өгөгдлийн чанарын дараах ерөнхий шалгуур үзүүлэлтийг хангана. Үүнд:

4.5.2.1 “Бүрэн бүтэн байдал”-ыг хангах шаардлага болох өгөгдлийн чанарын шалгуур үзүүлэлт нь өгөгдлийн багц, орон зайн объектын төрлийн түвшнээс илүү гарах эсвэл дутахгүй байх шаардлагатай.

4.5.2.2 “Утга агуулгын нийцтэй байдал”-ыг хангах шаардлага болох өгөгдлийн бүтэц, атрибут ба харилцан хамаарлуудын логик дүрмүүдийг баримтлах түвшин.

4.5.2.3 “Байрлалын нарийвчлал”-ын орон зайн объектын байрлалын нарийвчлалын түвшин.

ТӨГСӨВ.

А хавсралт
(норматив)

Орон зайн өгөгдлийн бүтэц, агуулга

А. 1-р хүснэгт – Кадастрын нэгж талбарын орон зайн суурь өгөгдлийн багц ба стерео төрлүүд

А.1.1 Өгөгдлийн багц: Кадастрын нэгж талбарын суурь өгөгдөл (Cadastral parcels)

Д/д	Өгөгдлийн нэр	Стерео төрөл	Биетийн төрөл	Тодорхойлолт
1	Өмчийн үндсэн нэгж <i>/Basic property unit/</i>	«биет төрөл» <i>/feature type/</i>	Полигон	Хууль тогтоомжоор тогтоосон өмчлөх эрхийн тухай үндсэн нэгж юм. Энэ нь нэг буюу хэд хэдэн зэргэлдээ нэгж талбараас эсвэл Газар зүйн хувьд тусдаа нэгж талбаруудаас бүрдэнэ. Газрын тухай хуулийн дагуу аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнд эзэмшүүлэх, ашиглуулах зорилгоор олгосон газар.
2	Кадастрын нэгж талбар <i>/Cadastral parcel/</i>	«биет төрөл» <i>/feature type/</i>	Полигон	Кадастрт тусгагдаж тодорхой хил заагаар хязгаарлагдсан, ашиглалтын зориулалт, эзэмшигч, ашиглагч, өмчлөгч нь нэг, оноосон дугаартай эдлэн газар, объект буюу түүний хэсгийг хэлнэ.
3	Өргөдөл хүсэлт <i>/Request/</i>	«өгөгдөл төрөл» <i>/data type/</i>	-	Өргөдөл хүсэлтийн мэдээлэл.
4	Эрхийн мэдээлэл <i>/Permission/</i>	«өгөгдөл төрөл» <i>/data type/</i>	-	Эрхийн мэдээлэл.
5	Өмчлөгч, эзэмшигч <i>/Owner/</i>	«өгөгдөл төрөл» <i>/data type/</i>	-	Өмчлөгч, эзэмшигчийн мэдээлэл.
6	Төлбөр <i>/Tax/</i>	«өгөгдөл төрөл» <i>/data type/</i>	-	Нэгж талбарын төлбөрийн мэдээлэл.
7	Суурь үнэлгээ <i>/Evaluation/</i>	«өгөгдөл төрөл» <i>/data type/</i>	-	Нэгж талбарын үнэлгээний мэдээлэл.
8	Зах зээлийн үнэ <i>/Price/</i>	«өгөгдөл төрөл» <i>/data type/</i>	-	Нэгж талбарын зэх зээлийн үнийн мэдээлэл.

9	Кадастрын хил /Cadastral boundary/	«биет төрөл» /feature type/	Полигон	Кадастрын нэгж талбаруудыг багтаасан ба өөр хоорондоо давхцалгүйгээр дүрслэгдсэн хил зааг.
10	Кадастрын бүс /Cadastral zoning/	«биет төрөл» /feature type/	Полигон	Эзэмшигч, ашиглагч, өмчлөгч нар нь газар ашиглалтын нийтлэг зориулалттай, ашиглалтын төрлийн хязгаарлалт бүхий хэсэг.
11	Газрын суурь үнэлгээ /Base evaluation/	«биет төрөл» /feature type/	Полигон	Газрын суурь үнэлгээ.
12	Газрын төлбөрийн бүс /Land fee zone/	«биет төрөл» /feature type/	Полигон	Газрын төлбөрийн бүс.
13	Кадастрын бүсийн ангилал /Cadastral zoning type value/	«кодын жагсаалт» /code list/	Ангилал	Кадастрын бүсийн ангилал.
14	Кадастрын мужийн ангилал /Cadastral region type value/	«кодын жагсаалт» /code list/	Ангилал	Кадастрын мужийн ангилал.
15	Кадастрын тойргийн ангилал /Cadastral district type value/	«кодын жагсаалт» /code list/	Ангилал	Кадастрын тойргийн ангилал.
16	Төлбөрийн хугацаа /Payment date value/	«кодын жагсаалт» /code list/	Ангилал	Төлбөр тооцож буй хугацааны ангилал.

А. 2-р хүснэгт - Орон зайн өгөгдлийн дэд сангийн давхаргын атрибутын агуулга

А.2.1 Өгөгдлийн багц – Кадастрын нэгж талбарын суурь өгөгдөл (Cadastral parcels)

А.2.1.1 Биет төрлийн нэр: Өмчийн үндсэн нэгж (Basic property unit)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Геометр /Geometry/	ГМ_Полигон /GM_Polygon/	-	-	Объектын орон зайн дүрслэлийг тодорхойлсон геометр.
2	Дотоод танигч /Local id/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Тухайн өгөгдлийг хариуцагч эрх бүхий этгээдийн үүсгэж өгсөн танигч, тоо болон үсгийг агуулсан давтагдашгүй дугаар байна.
3	Нэрийн талбар /Name space/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Өгөгдлийн нэр эсвэл өгөгдөл хариуцагч эрх бүхий байгууллагын нэр.
4	Танигчийн хувилбар /Version id/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын одоогийн үйлчилж буй танигчийн хувилбар. Дотоод танигч шинэчлэгдсэн тохиолдолд хэд дэх эсвэл хэзээний хувилбар болохыг илэрхийлэгч үзүүлэлт бөгөөд дэс дугаар эсвэл огноо хэлбэрээр бүртгэнэ.
5	Мэдээлэл бүртгэсэн огноо /Begin lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орон зайн өгөгдлийн багцад оруулсан эсвэл өөрчилсөн огноо болон цаг.
6	Мэдээлэл засварласан, устгасан огноо /End lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орлуулсан эсвэл орон зайн өгөгдлийн багцад ашиглахаа больсон огноо.
7	Хүчинтэй хугацаа /Valid from/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн үндсэн нэгжийн бүртгэлийн албан ёсны /хууль ёсны дагуу байгуулагдсан/ огноо, цаг.
8	Хүчингүй болох хугацаа /Valid to/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн үндсэн нэгжийн бүртгэл хууль ёсны дагуу дуусгавар болсон /ашиглахаа больсон/ огноо, цаг.
9	Улсын бүртгэлийн дугаар /National cadastral reference/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Нэгж талбарын дугаар. Газрын улсын бүртгэлийн мэдээлэл эсвэл түүнтэй дүйцэх бүртгэлээр баталгаажсан мэдээлэл.

10	Талбай /Area value/	Талбай /Area/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Үндсэн нэгжийг бүрдүүлэгч кадастрын нэгж талбарын хэвтээ хавтгайд дүрслэгдсэн талбайн (тоон хэмжээст шилжүүлэх) утга.
11	Өргөдөл хүсэлт /Request/	«Өргөдөл хүсэлт» «Request»	-	-	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн өргөдөл хүсэлт.
12	Эрхийн мэдээлэл /Permission/	«Эрхийн мэдээлэл» «Permission»	-	-	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн мэдээлэл.
13	Өмчлөгч, эзэмшигч /Owner/	«Өмчлөгч, эзэмшигч» «Owner»	-	-	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөгч, эзэмшигчийн тухай.
14	Төлбөр /Tax/	«Төлбөр» «Tax»	-	-	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн төлбөр.
15	Суурь үнэлгээ /Evaluation/	«Суурь үнэлгээ» «Evaluation»	-	-	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн суурь үнэлгээ.
16	Зах зээлийн үнэ /Price/	«Зах зээлийн үнэ» «Price»	-	-	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнэ.

А.2.1.2 Биет төрлийн нэр: Кадастрын нэгж талбар (Cadastral parcel)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Геометр /Geometry/	ГМ_Олон талт гадаргуу /GM_Multisurface/	-	-	Кадастрын нэгж талбарын геометр дүрслэл.
2	Дотоод танигч /Local id/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Тухайн өгөгдлийг хариуцагч эрх бүхий этгээдийн үүсгэж өгсөн танигч, тоо болон үсгийг агуулсан давтагдашгүй дугаар байна.
3	Нэрийн талбар /Name space/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Өгөгдлийн нэр эсвэл өгөгдөл хариуцагч эрх бүхий байгууллагын нэр.
4	Танигчийн хувилбар /Version id/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын одоогийн үйлчилж буй танигчийн хувилбар. Дотоод танигч шинэчлэгдсэн тохиолдолд хэд дэх эсвэл хэзээний хувилбар болохыг илэрхийлэгч

					үзүүлэлт бөгөөд дэс дугаар эсвэл огноо хэлбэрээр бүртгэнэ.
5	Мэдээлэл бүртгэсэн огноо /Begin lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орон зайн өгөгдлийн багцад оруулсан эсвэл өөрчилсөн огноо болон цаг.
6	Мэдээлэл засварласан, устгасан огноо /End lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орлуулсан эсвэл орон зайн өгөгдлийн багцад ашиглахаа больсон огноо.
7	Хүчинтэй хугацаа /Valid from/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Кадастрын нэгж талбарыг бүртгэлийн системд оруулсан албан ёсны (хууль ёсны дагуу байгуулагдсан) огноо, цаг.
8	Хүчингүй болох хугацаа /Valid to/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Кадастрын нэгж талбарыг хууль ёсны дагуу цуцалсан, ашиглахаа больсон огноо, цаг.
9	Нэгж талбарын хаяг /Label/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгжийн хуваарьт багцалсан объектын байрлалыг илэрхийлэх давхардаагүй үсэг болон тоон утга
10	Цэгийн лавлагаа /Reference point/	ГМ_Цэг /GM_Point/	-	-	Кадастрын нэгж талбарын хил заагийг үүсгэгч эргэлтийн цэгүүдийн байрлалын утга.
11	Талбай /Area value/	Талбай /Area/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Үндсэн нэгжийг бүрдүүлэгч кадастрын нэгж талбарын хэвтээ хавтгайд дүрслэгдсэн талбайн (тоон хэмжээст шилжүүлэх) утга.
12	Улсын бүртгэлийн дугаар /National cadastral reference/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Нэгж талбарын дугаар. Газрын улсын бүртгэлийн мэдээлэл эсвэл түүнтэй дүйцэх бүртгэлээр баталгаажсан мэдээлэл.
13	Хаягийн дүрслэл /Address representation/	«Хаягийн дүрслэл» «Address representation»	-	-	Хаягийн орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн “Хаягийн дүрслэл” өгөгдөл төрлийг авч ашиглана.
14	Өргөдөл хүсэлт /Request/	«Өргөдөл хүсэлт» «Request»	-	-	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн өргөдөл хүсэлт.
15	Эрхийн мэдээлэл /Permission/	«Эрхийн мэдээлэл» «Permission»	-	-	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн мэдээлэл.
16	Өмчлөгч, эзэмшигч /Owner/	«Өмчлөгч, эзэмшигч» «Owner»	-	-	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөгч, эзэмшигчийн тухай.
17	Төлбөр /Tax/	«Төлбөр» «Tax»	-	-	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн төлбөр.
18	Суурь үнэлгээ /Evaluation/	«Суурь үнэлгээ» «Evaluation»	-	-	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн суурь үнэлгээ.

19	Зах зээлийн үнэ /Price/	«Зах зээлийн үнэ» «Price»	-	-	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнэ.
----	-------------------------	------------------------------	---	---	---

А.2.1.3 Өгөгдөл төрлийн нэр: Өргөдөл хүсэлт /Request/

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Өргөдлийн дугаар /Application number/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	30	Өргөдлийн дугаар.
2	Өргөдлийн огноо /Application date/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Өргөдлийн огноо.
3	Өргөдлийн төрлийн нэр /Application type name/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Өргөдлийн төрлийн нэр.
4	Өргөдлийн төрлийн код /Application type code/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Өргөдлийн төрлийн код.
5	Өргөдлийн явц /Application process/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Өргөдлийн явц.

А.2.1.4 Өгөгдөл төрлийн нэр: Эрхийн мэдээлэл /Permission/

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Эрхийн төрлийн код /Right type code/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Эрхийн төрлийн код.
2	Эрхийн төрлийн нэр /Right type/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Эрхийн төрлийн нэр.
3	Хугацаа /Approved duration/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Хугацаа.
4	Шийдвэрийн дугаар /Decision number/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	30	Шийдвэрийн дугаар.
5	Шийдвэрийн огноо /Decision date/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Шийдвэрийн огноо.
6	Шийдвэрийн түвшний нэр /Decision level name/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	80	Шийдвэрийн түвшний нэр.
7	Шийдвэрийн түвшний код /Decision level code/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Шийдвэрийн түвшний код.
8	Гэрчилгээний дугаар /Certificate number/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	30	Гэрчилгээний дугаар.

А.2.1.5 Өгөгдөл төрлийн нэр: Өмчлөгч, эзэмшигч /Owner/

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Регистрийн дугаар /Register number/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	30	Регистрийн дугаар.
2	Овог нэр /оноосон нэр/ /Person name/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Овог нэр /оноосон нэр/.
3	Улсын бүртгэлийн дугаар /State number/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	30	Үл хөдлөх хөрөнгийн улсын бүртгэлийн дугаар.
4	Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн ангилал /Administrative unit primary class/	Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн анхдагч ангилал /Administrative unit primary class value/	-	-	Субъектийн мэдээллийн газар зүйн байршлыг илэрхийлэх засаг захиргааны нэгжийн код. Хил заагийн орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Administrative unit primary class value - кодын жагсаалтын утгаас авч ашиглана.
5	Хаягийн дүрслэл /Address representation/	«Хаягийн дүрслэл» «Address representation»	-	-	Хаягийн орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн «Хаягийн дүрслэл» өгөгдөл төрлийг авч ашиглана.

А.2.1.6 Өгөгдөл төрлийн нэр: Төлбөр /Tax/

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Газрын төлбөр /Land duty/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Газрын төлбөр. Нэг метр квадратын төлбөр /төгрөгөөр/.
2	Төлбөрөөс чөлөөлөх хувь /Discount percent/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Төлбөрөөс чөлөөлөх хувь.
3	Төлбөрөөс чөлөөлөгдөх дүн /Discount amount/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Төлбөрөөс чөлөөлөгдөх дүн /-төг/.
4	Гэрээнд ногдуулсан дүн /Fee calculated/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Гэрээнд ногдуулсан дүн /төг/.
5	Нөхөн төлбөр /Compensation amount/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Нөхөн төлбөр /төг/.
6	Хүү торгууль /Earning amount/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Хүү торгууль /төг/.
7	Газрын төлбөрийн зөрүү /Land duty difference/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Газрын төлбөрийн урьд оны илүү, дутуу /±төг/ зөрүү.

8	Жилийн төлбөр /Total payment/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Тайлант онд ногдуулсан жилийн төлбөр /төг/.
9	Төлбөрийн хугацаа /Payment date/	Төлбөрийн хугацаа /Payment date value/	-	-	Жилийн төлбөр төлөлтийн хугацаа. Payment date value – кодын жагсаалтын утгаас авна.
10	Татвар төлөгчийн дугаар /Tax id/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	40	Татвар төлөгчийн дугаар.
11	Дутуу төлөлт /Remainning amount/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Урьд оны дутуу төлөлтөөс /төг/.
12	Хүү торгууль үлдэгдэл /Earning amount balance/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Хүү торгууль үлдэгдэл /төг/.
13	Бүгд дүн /Total amount/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Бүгд дүн /төг/.
14	Хүчингүй болсон дүн /Invalid amount/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Хүчингүй болсон дүн.
15	Илүү, дутуу төлөлт /Year amount/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Тайлант оны эцэст илүү дутуу төлөлт /төг/.

А.2.1.7 Өгөгдөл төрлийн нэр: Суурь үнэлгээ /Evaluation/

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Газрын суурь үнийн бүс /Evaluation level number/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Газрын суурь үнийн бүс.
2	Газрын суурь үнэ /Base price square/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Газрын суурь үнэ /1м2/.
3	Нэгж талбарын суурь үнэ /Base price/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Нэгж талбарын суурь үнэ.
4	Дуудлага худалдааны анхны үнийн итгэлцүүр /Confidence/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Дуудлага худалдааны анхны үнийн итгэлцүүр.
5	Дуудлага худалдааны анхны үнэ /Auction first price/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Дуудлага худалдааны анхны үнэ.

А.2.1.8 Өгөгдөл төрлийн нэр: Зах зээлийн үнэ /Price/

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Мэдээллийн ангилал /Category/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Мэдээллийн ангилал.

2	Мэдээллийн эх сурвалж /Description/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	150	Мэдээллийн эх сурвалж.
3	Мэдээллийн огноо /Status date/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Мэдээллийн огноо.
4	Газрын төрөл /Has property/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Газрын төрөл.
5	Түрээсэлсэн, барьцаалсан хугацаа /Rent duration/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Түрээсэлсэн, барьцаалсан хугацаа.
6	Нийт зах зээлийн үнэ /Property price/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Нийт зах зээлийн үнэ /төг/.
7	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн үнэ /Building price/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн үнэ /төг/.
8	Бусад эд хөрөнгөд ногдох үнэ /Other building price/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Бусад эд хөрөнгөд ногдох үнэ /төг/.
9	Газарт оруулсан бусад хөрөнгө оруулалтад ногдох үнэ /Invest price/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Газарт оруулсан бусад хөрөнгө оруулалтад ногдох үнэ.
10	Нэгж талбарын зах зээлийн үнэ /Market price/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Нэгж талбарын зах зээлийн үнэ.
11	Газрын үнэ /Market price square/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Зах зээлийн ханшаар газрын үнэ /1м2/ төгрөгөөр.

А.2.1.9 Биет төрлийн нэр: Кадастрын хил (Cadastral boundary)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Геометр /Geometry/	ГМ_Муруй /GM_Curve/	-	-	Кадастрын хилийн геометр дүрслэл.
2	Дотоод танигч /Local id/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Тухайн өгөгдлийг хариуцагч эрх бүхий этгээдийн үүсгэж өгсөн танигч, тоо болон үсгийг агуулсан давтагдашгүй дугаар байна.
3	Нэрийн талбар /Name space/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Өгөгдлийн нэр эсвэл өгөгдөл хариуцагч эрх бүхий байгууллагын нэр.
4	Танигчийн хувилбар /Version id/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын одоогийн үйлчилж буй танигчийн хувилбар. Дотоод танигч шинэчлэгдсэн тохиолдолд хэд дэх эсвэл хэзээний хувилбар болохыг илэрхийлэгч үзүүлэлт бөгөөд дэс дугаар эсвэл огноо хэлбэрээр бүртгэнэ.

5	Мэдээлэл бүртгэсэн огноо /Begin lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орон зайн өгөгдлийн багцад оруулсан эсвэл өөрчилсөн огноо болон цаг.
6	Мэдээлэл засварласан, устгасан огноо /End lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орлуулсан эсвэл орон зайн өгөгдлийн багцад ашиглахаа больсон огноо.
7	Хүчинтэй хугацаа /Valid from/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Кадастрын хилийг бүртгэлийн системд оруулсан албан ёсны (хууль ёсны дагуу байгуулагдсан) огноо, цаг.
8	Хүчингүй болох хугацаа /Valid to/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Кадастрын хилийг хууль ёсны дагуу цуцалсан, ашиглахаа больсон огноо, цаг.
9	Хэмжилтийн нарийвчлал /Estimated accuracy/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Орон зайн өгөгдлийн багцад оруулах объектод нормчилж тогтоосон масштабын шаардлага.

А.2.1.10 Биет төрлийн нэр: Кадастрын бүс (Cadastral zoning)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Геометр /Geometry/	ГМ_Олон талт гадаргуу /GM_MultiSurface/	-	-	Кадастрын бүсийн геометр дүрслэл.
2	Дотоод танигч /Local id/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Тухайн өгөгдлийг хариуцагч эрх бүхий этгээдийн үүсгэж өгсөн танигч, тоо болон үсгийг агуулсан давтагдашгүй дугаар байна.
3	Нэрийн талбар /Name space/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Өгөгдлийн нэр эсвэл өгөгдөл хариуцагч эрх бүхий байгууллагын нэр.
4	Танигчийн хувилбар /Version id/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын одоогийн үйлчилж буй танигчийн хувилбар. Дотоод танигч шинэчлэгдсэн тохиолдолд хэд дэх эсвэл хэзээний хувилбар болохыг илэрхийлэгч үзүүлэлт бөгөөд дэс дугаар эсвэл огноо хэлбэрээр бүртгэнэ.
5	Мэдээлэл бүртгэсэн огноо /Begin lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орон зайн өгөгдлийн багцад оруулсан эсвэл өөрчилсөн огноо болон цаг.
6	Мэдээлэл засварласан, устгасан огноо /End lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орлуулсан эсвэл орон зайн өгөгдлийн багцад ашиглахаа больсон огноо.

7	Хүчинтэй хугацаа /Valid from/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Кадастрын бүсийг бүртгэлийн системд оруулсан албан ёсны (хууль ёсны дагуу байгуулагдсан) огноо, цаг.
8	Хүчингүй болох хугацаа /Valid to/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Кадастрын нэгж талбарыг хууль ёсны дагуу цуцалсан, ашиглахаа больсон огноо, цаг.
9	Кадастрын бүсийн хаяг /Label/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	50	Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгжийн хуваарьт багцалсан бүсийн байрлалыг илэрхийлэх давхардаагүй үсэг болон тоон утга.
10	Кадастрын бүсийн ангилал /Cadastral zoning type/	Кадастрын бүсийн ангилал /Cadastral zoning type value/	-	-	Кадастрын бүсийн ангилал. Энэ нь кадастрын бүсчлэлийн ерөнхий ангилал юм. Cadastral zoning type value – кодын жагсаалтын утгаас авна.
11	Кадастрын мужийн ангилал /Cadastral region type/	Кадастрын мужийн ангилал /Cadastral region type value/	-	-	Кадастрын мужийн ангилал. Энэ нь кадастрын бүсчлэлийн хоёрдогч ангилал юм. Cadastral region type value – кодын жагсаалтын утгаас авна.
12	Кадастрын тойргийн ангилал /Cadastral district type/	Кадастрын тойргийн ангилал /Cadastral district type value/	-	-	Кадастрын тойргийн ангилал. Энэ нь кадастрын бүсчлэлийн 3 дагч буюу хамгийн нарийвчилсан ангилал юм. Cadastral district type value – кодын жагсаалтын утгаас авна.
13	Кадастрын бүсийн түвшний нэр /Level name/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Кадастрын шатлал дахь бүсүүдийн эрхийн хязгаарын нэр.
14	Кадастрын бүсийн нэр /Cadastral zoning name/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	150	Кадастрын бүсийн нэр.
15	Улсын кадастрын бүсийн лавлагаа /National cadastal zoning reference/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	Тэмдэгтийн мөр /Character string/	100	Үндсэн нэгжийн кодыг агуулсан, кадастрын бүртгэлийн мэдээлэл эсвэл түүнтэй дүйцэх бүртгэлээр баталгаажсан нэгж талбарын мэдээлэл юм.
16	Цэгийн лавлагаа /Reference point/	ГМ_Цэг /GM_Point/	-	-	Кадастрын нэгж талбарын дотор орших, төвийн цэгийн утга.
17	Хэмжилтийн нарийвчлал /Estimated accuracy/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Орон зайн өгөгдлийн багцад оруулах объектод нормчилж тогтоосон масштабын шаардлага.

А.2.1.11 Биет төрлийн нэр: Газрын суурь үнэлгээ (Base evaluation)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Геометр /Geometry/	ГМ_Олон талт полигон /GM_MultiPolygon/	-	-	Орон зайн объектын геометр дүрслэл.
2	Мэдээлэл бүртгэсэн огноо /Begin lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орон зайн өгөгдлийн багцад оруулсан эсвэл өөрчилсөн огноо болон цаг.
3	Мэдээлэл засварласан, устгасан огноо /End lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орлуулсан эсвэл орон зайн өгөгдлийн багцад ашиглахаа больсон огноо.
4	Хүчинтэй хугацаа /Valid from/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хууль ёсны дагуу үүсгэн байгуулсан огноо. Энэ нь мэдээллийн системд оруулсан бус бодит байдал дээр албан ёсоор бий болгосон огноо юм.
5	Хүчингүй болох хугацаа /Valid to/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хууль ёсны дагуу хүчингүйд тооцсон огноо.
6	Газрын суурь үнийн бүс /Evaluation level number/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Газрын суурь үнийн бүс.
7	Газрын суурь үнийн бүсийн төрөл /Evaluation type/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Газрын суурь үнийн бүсийн төрөл.
8	1 м2 газрын суурь үнэ /Base price/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	1 м2 газрын суурь үнэ.
9	Дуудлага худалдааны анхны үнийн итгэлцүүр /Confidence/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	Дуудлага худалдааны анхны үнийн итгэлцүүр.
10	1 м2 газрын дуудлага худалдааны анхны үнэ /Base price square/	Хэмжээс /Measure/	Бутархай тоо /Decimal/	10	1 м2 газрын дуудлага худалдааны анхны үнэ.
11	Засаг захиргааны нэгж /Administrative unit/	Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн дэд ангилал /Administrative unit sub class value/	-	-	Субъектийн мэдээллийн газар зүйн байршлыг илэрхийлэх засаг захиргааны нэгжийн код. Хил заагийн орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Administrative unit sub class value – кодын жагсаалтын утгаас авч ашиглана.

А.2.1.12 Биет төрлийн нэр: Газрын төлбөрийн бүс (Land fee zone)

Д/д	Атрибут	Талбарт оруулах утга	Утгын төрөл	Тэмдэгтийн урт	Тодорхойлолт
1	Геометр /Geometry/	ГМ_Полигон /GM_Polygon/	-	-	Орон зайн объектын геометр дүрслэл.

2	Мэдээлэл бүртгэсэн огноо /Begin lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орон зайн өгөгдлийн багцад оруулсан эсвэл өөрчилсөн огноо болон цаг.
3	Мэдээлэл засварласан, устгасан огноо /End lifespan version/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Орон зайн объектын энэ хувилбарыг орлуулсан эсвэл орон зайн өгөгдлийн багцад ашиглахаа больсон огноо.
4	Хүчинтэй хугацаа /Valid from/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хууль ёсны дагуу үүсгэн байгуулсан огноо. Энэ нь мэдээллийн системд оруулсан бус бодит байдал дээр албан ёсоор бий болгосон огноо юм.
5	Хүчингүй болох хугацаа /Valid to/	Огноо /Date time/	Огноо /Date time/	25	Хууль ёсны дагуу хүчингүйд тооцсон огноо.
6	Газрын төлбөрийн бүс /Fee level number/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Газрын суурь үнийн бүс.
7	Газрын төлбөрийн бүсийн төрөл /Fee level type/	Хэмжээс /Measure/	Бүхэл тоо /Integer/	10	Газрын төлбөрийн бүсийн төрөл.
8	Засаг захиргааны нэгж /Administrative unit/	Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн дэд ангилал /Administrative unit sub class value/	-	-	Субъектийн мэдээллийн газар зүйн байршлыг илэрхийлэх засаг захиргааны нэгжийн код. Хил заагийн орон зайн дэд өгөгдлийн сангийн стандартын Administrative unit sub class value – кодын жагсаалтын утгаас авч ашиглана.

В хавсралт
(норматив)

Кодын жагсаалт

В.1 Өгөгдлийн багц – Кадастрын нэгж талбар (Cadastral parcels)

В.1.1. Кадастрын бүсийн ангилал – Cadastral zoning type value

Д/д	Бүсийн дугаар	Тодорхойлолт
1	1	Улаанбаатар
2	2	Зүүн бүс
3	4	Төвийн
4	6	Хангайн
5	8	Баруун

В.1.2. Кадастрын мужийн ангилал – Cadastral region type value

Д/д	Мужийн дугаар	Мужийн нэр	Бүсийн нэр
1	13	Баянзүрх	Улаанбаатар
2	14	Сүхбаатар	
3	15	Чингэлтэй	
4	16	Баянгол	
5	17	Хан-Уул	
6	18	Сонгинохайрхан	
7	120	Багануур	
8	123	Багахангай	
9	126	Налайх	
10	21	Дорнод	Зүүн
11	22	Сүхбаатар	
12	23	Хэнтий	
13	41	Төв	Төвийн
14	42	Говьсүмбэр	
15	43	Сэлэнгэ	
16	44	Дорноговь	
17	45	Дархан-Уул	
18	46	Өмнөговь	
19	48	Дундговь	
20	61	Орхон	Хангайн
21	62	Өвөрхангай	
22	63	Булган	
23	64	Баянхонгор	
24	65	Архангай	
25	67	Хөвсгөл	
26	81	Завхан	Баруун
27	82	Говь-Алтай	
28	83	Баян-Өлгий	
29	84	Ховд	
30	85	Увс	

В.1.3. Кадастрын тойргийн ангилал – Cadastral district type value

Д/д	Тойргийн дугаар	Мужийн нэр	Бүсийн нэр
1	13301	Баянзүрх	Улаанбаатар
2	13302		
3	13303		
4	13304		
5	13305		
6	13306		
7	13307		
8	13308		
9	13309		
10	13310		
11	13311		
12	13312		
13	13313		
14	13314		
15	13315		
16	13316		
17	13317		
18	13318		
19	13319		
20	13320		
21	13321		
22	13322		
23	13323		
24	13324		
25	13325		
26	13326		
27	13327		
28	13328		
29	13329		
30	13330		
31	13331		
32	14601	Сүхбаатар	
33	14602		
34	14603		
35	14604		
36	14605		
37	14606		
38	14607		
39	14608		
40	14609		
41	14610		
42	14611		

MNS 6925-10 : 2021

Д/д	Тойргийн дугаар	Мужийн нэр	Бүсийн нэр
43	14612		
44	14613		
45	14614		
46	14615		
47	14616		
48	14617		
49	14618		
50	14619		
51	14620		
52	14621		
53	14622		
54	14623		
55	14624		
56	14625		
57	14626		
58	14627		
59	14628		
60	14629		
61	14630		
62	15001	Чингэлтэй	
63	15002		
64	15003		
65	15004		
66	15005		
67	15006		
68	15007		
69	15008		
70	15009		
71	15010		
72	15011		
73	15012		
74	15013		
75	15014		
76	15015		
77	15016		
78	15017		
79	16801	Баянгол	
80	16802		
81	16803		
82	16804		
83	16805		
84	16806		
85	16807		

Д/д	Тойргийн дугаар	Мужийн нэр	Бүсийн нэр
86	16808		
87	16809		
88	16810		
89	16811		
90	16812		
91	16813		
92	16814		
93	16815		
94	16816		
95	16817		
96	16818		
97	16819		
98	17801		
99	17802		
100	17803		
101	17804		
102	17805		
103	17806		
104	17807		
105	17808		
106	17809		
107	17810		
108	17811		
109	17812		
110	17813		
111	17814		
112	17815		
113	17816		
114	18001	Сонгинохайрхан	
115	18002		
116	18003		
117	18004		
118	18005		
119	18006		
120	18007		
121	18008		
122	18009		
123	18010		
124	18011		
125	18012		
126	18013		
127	18014		
128	18015		

MNS 6925-10 : 2021

Д/д	Тойргийн дугаар	Мужийн нэр	Бүсийн нэр
129	18016		
130	18017		
131	18018		
132	18019		
133	18020		
134	18021		
135	18022		
136	18023		
137	18024		
138	18025		
139	18026		
140	18027		
141	18028		
142	18029		
143	18030		
144	18031		
145	12010	Багануур	
146	12020		
147	12030		
148	12040		
149	12050		
150	12060		
151	12070		
152	12080		
153	12310	Багахангай	
154	12320		
155	12330		
156	12340		
157	12350		
158	12360		
159	12601	Налайх	
160	12602		
161	12603		
162	12604		
163	12605		
164	12606		
165	12607		
166	12608		
167	12609		
168	12610		
169	12611		
170	12612		
171	12613		

Д/д	Тойргийн дугаар	Мужийн нэр	Бүсийн нэр
172	12614		
173	12615		
174	12616		

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр
	дугаар	нэр		
1	21010	Халх гол	Дорнод	Зүүн
2	21020	Матад		
3	21030	Чулуунхороот		
4	21040	Чойбалсан		
5	21050	Баянтүмэн		
6	21060	Хэрлэн		
7	21080	Гурванзагал		
8	21090	Булган		
9	21100	Дашбалбар		
10	21110	Сэргэлэн		
11	21120	Баяндун		
12	21130	Цагаан-Овоо		
13	21150	Хөлөнбуйр		
14	21160	Баян-Уул		
15	22010	Эрдэнэцагаан	Сүхбаатар	
16	22030	Сүхбаатар		
17	22040	Дарьганга		
18	22050	Асгат		
19	22060	Наран		
20	22070	Баруун-Урт		
21	22090	Онгон		
22	22100	Халзан		
23	22110	Баяндэлгэр		
24	22130	Уулбаян		
25	22140	Мөнххаан		
26	22150	Түмэнцогт		
27	22160	Түвшинширээ		
28	23010	Баян-Овоо	Хэнтий	
29	23020	Норовлин		
30	23030	Дадал		
31	23040	Батноров		
32	23060	Баянхутаг		
33	23070	Баян-Адарга		
34	23080	Галшир		
35	23100	Биндэр		
36	23110	Хэрлэн		
37	23130	Мөрөн		
38	23140	Өмнөдэлгэр		
39	23160	Батширээт		
40	23170	Баянмөнх		

MNS 6925-10 : 2021

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр
	дугаар	нэр		
41	23180	Дархан		
42	23190	Жаргалтхаан		
43	23200	Дэлгэрхаан		
44	23210	Цэнхэрмандал		
45	23220	Бор-Өндөр		

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр
	дугаар	нэр		
1	41010	Мөнгөнморьт	Төв	Төв
2	41020	Баянжаргалан		
3	41030	Баяндэлгэр		
4	41040	Эрдэнэ		
5	41060	Архуст		
6	41070	Баян		
7	41080	Баянцагаан		
8	41090	Сэргэлэн		
9	41100	Зуунмод		
10	41120	Батсүмбэр		
11	41130	Алтанбулаг		
12	41140	Баян-Өнжүүл		
13	41150	Борнуур		
14	41160	Баянчандмань		
15	41170	Баянцогт		
16	41180	Аргалант		
17	41190	Сүмбэр		
18	41200	Жаргалант		
19	41210	Баянхангай		
20	41220	Угтаалцайдам		
21	41230	Цээл		
22	41240	Лүн		
23	41250	Өндөрширээт		
24	41260	Бүрэн		
25	41270	Заамар		
26	41280	Дэлгэрхаан		
27	41290	Эрдэнэсант		
28	42010	Сүмбэр	Говьсүмбэр	
29	42020	Шивээговь		
30	42030	Баянтал		
31	43010	Ерөө	Сэлэнгэ	
32	43020	Хүдэр		
33	43030	Мандал		
34	43040	Алтанбулаг		
35	43050	Жавхлант		
36	43060	Баянгол		
37	43070	Шаамар		

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр
	дугаар	нэр		
38	43080	Сүхбаатар		
39	43090	Зүүнбүрэн		
40	43100	Түшиг		
41	43110	Цагааннуур		
42	43120	Хушаат		
43	43130	Сайхан		
44	43140	Орхон		
45	43150	Сант		
46	43160	Орхонтуул		
47	43170	Баруунбүрэн		
48	44010	Замын-Үүд	Дорноговь	
49	44020	Эрдэнэ		
50	44030	Өргөн		
51	44040	Дэлгэрэх		
52	44050	Улаанбадрах		
53	44060	Хөвсгөл		
54	44070	Алтанширээ		
55	44080	Хатанбулаг		
56	44090	Иххэт		
57	44100	Сайншанд		
58	44110	Сайхандулаан		
59	44120	Айраг		
60	44130	Даланжаргалан	Өмнөговь	
61	44140	Мандах		
62	46010	Ханбогд		
63	46020	Манлай		
64	46030	Баян-Овоо		
65	46040	Цогтцэций		
66	46050	Номгон		
67	46060	Цогт-Овоо		
68	46070	Ханхонгор		
69	46080	Даланзадгад		
70	46090	Мандал-Овоо		
71	46100	Хүрмэн		
72	46110	Булган		
73	46120	Баяндалай		
74	46130	Сэврэй		
75	46140	Ноён		
76	46150	Гурвантэс	Дундговь	
77	48010	Өндөршил		
78	48020	Баянжаргалан		
79	48030	Цагаандэлгэр		
80	48040	Өлзийт		
81	48060	Гурвансайхан		
82	48070	Говь-Угтаал		
83	48080	Дэрэн		
84	48090	Сайнцагаан		

MNS 6925-10 : 2021

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр
	дугаар	нэр		
85	48110	Дэлгэрцогт		
86	48120	Луус		
87	48130	Хулд		
88	48140	Адаацаг		
89	48150	Эрдэнэдалай		
90	48170	Дэлгэрхангай		
91	48180	Сайхан-Овоо		

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр
	дугаар	нэр		
1	45010	Шарын гол	Дархан-Уул	Төв
2	45020	Хонгор		
3	45030	Орхон		
4	45151	Дархан		
5	45153			
6	45155			
7	45157			
8	45158			
9	45159			
10	45160			
11	45161			
12	45163			
13	45165			
14	45167			
15	45169			
16	45171			
17	45173			
18	45175			
19	45177			
20	45179			
21	45180			

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр
	дугаар	нэр		
1	65010	Хашаат	Архангай	Хангайн
2	65020	Өгийнуур		
3	65030	Өлзийт		
4	65040	Хотонт		
5	65060	Хайрхан		
6	65070	Төвшрүүлэх		
7	65080	Цэнхэр		
8	65100	Батцэнгэл		
9	65120	Булган		
10	65130	Эрдэнэбулган		

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр
	дугаар	нэр		
11	65150	Эрдэнэмандал		
12	65170	Ихтамир		
13	65190	Цэцэрлэг		
14	65200	Жаргалант		
15	65210	Өндөр-Улаан		
16	65220	Чулуут		
17	65230	Тариат		
18	65250	Хангай		
19	65270	Цахир		
20	64010	Баянлиг	Баянхонгор	
21	64020	Эрдэнэцогт		
22	64030	Өлзийт		
23	64050	Богд		
24	64070	Жинст		
25	64080	Баян-Овоо		
26	64090	Баянхонгор		
27	64110	Галуут		
28	64130	Баянговь		
29	64150	Баацагаан		
30	64170	Бөмбөгөр		
31	64180	Жаргалант		
32	64190	Шинэжинст		
33	64200	Заг		
34	64210	Баянцагаан		
35	64220	Бууцагаан		
36	64230	Гурванбулаг		
37	64240	Хүрээмарал		
38	64250	Баян-Өндөр		
39	64260	Баянбулаг		
40	63010	Баяннуур	Булган	
41	63020	Сэлэнгэ		
42	63030	Хангал		
43	63040	Орхон		
44	63050	Бүрэгхангай		
45	63060	Дашинчилэн		
46	63070	Рашаант		
47	63080	Булган		
48	63090	Бугат		
49	63100	Тэшиг		
50	63110	Хишиг-Өндөр		
51	63120	Гурванбулаг		
52	63140	Хутаг-Өндөр		
53	63150	Могод		
54	63160	Сайхан		
55	63180	Баян-Агт		
56	62010	Баян-Өндөр	Өвөрхангай	
57	62020	Бүрд		

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр	
	дугаар	нэр			
58	62030	Есөнзүйл			
59	62040	Сант			
60	62050	Өлзийт			
61	62060	Баянгол			
62	62080	Төгрөг			
63	62090	Хархорин			
64	62110	Хужирт			
65	62120	Зүүнбаян-Улаан			
66	62140	Тарагт			
67	62160	Арвайхээр			
68	62180	Гучин-Ус			
69	62190	Богд			
70	62210	Бат-Өлзий			
71	62220	Уянга			
72	62240	Хайрхандулаан			
73	62260	Нарийнтээл			
74	62270	Баруунбаян-Улаан			
75	67010	Тариалан			Хөвсгөл
76	67030	Эрдэнэбулган			
77	67040	Цагаан-Үүр			
78	67050	Их-Уул			
79	67060	Рашаант			
80	67070	Ханх			
81	67080	Чандмань-Өндөр			
82	67090	Түнэл			
83	67110	Тосонцэнгэл			
84	67120	Мөрөн			
85	67140	Алаг-Эрдэнэ			
86	67160	Төмөрбулаг			
87	67170	Рэнчинлхүмбэ			
88	67190	Галт			
89	67200	Арбулаг			
90	67220	Бүрэнтогтох			
91	67240	Шинэ-Идэр			
92	67250	Жаргалант			
93	67260	Цагааннуур			
94	67270	Улаан-Уул			
95	67290	Баянзүрх			
96	67300	Цагаан-Уул			
97	67320	Цэцэрлэг			

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр
	дугаар	нэр		
1	61010	Жаргалант	Орхон	Хангайн
2	61021	Баян-Өндөр		

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр
	дугаар	нэр		
3	61023			
4	61025			
5	61027			
6	61029			
7	61031			
8	61033			
9	61035			
10	61037			
11	61039			
12	61041			
13	61043			
14	61045			
15	61047			
16	61049			
17	61051			
18	61053			
19	61055			
20	61057			

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр
	дугаар	нэр		
1	81010	Их-Уул		
2	81030	Тосонцэнгэл		
3	81050	Тэлмэн		
4	81060	Идэр		
5	81070	Отгон		
6	81090	Улиастай		
7	81110	Нөмрөг		
8	81120	Цагаанхайрхан		
9	81130	Яруу		
10	81140	Шилүүстэй		
11	81150	Цагаанчулуут		
12	81160	Баянтэс		
13	81170	Асгат		
14	81180	Баянхайрхан		
15	81190	Алдархаан		
16	81210	Түдэвтэй		
17	81220	Цэцэн-Уул		
18	81230	Сонгино		
19	81240	Эрдэнэхайрхан		
20	81250	Тэс		
21	81260	Сантмаргац		
22	81270	Завханмандал		
23	81280	Дөрвөлжин		
24	81290	Ургамал		

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр	
	дугаар	нэр			
25	82010	Дэлгэр	Говь-Алтай		
26	82020	Чандмань			
27	82030	Эрдэнэ			
28	82040	Бигэр			
29	82050	Цогт			
30	82070	Тайшир			
31	82080	Есөнбулаг			
32	82100	Халиун			
33	82110	Жаргалан			
34	82120	Цээл			
35	82130	Алтай			
36	82140	Шарга			
37	82150	Баян-Уул			
38	82170	Төгрөг			
39	82180	Хөхморьт			
40	82190	Дарви			
41	82200	Бугат			
42	82210	Тонхил			
43	83010	Булган			Баян-Өлгий
44	83030	Баяннуур			
45	83040	Алтанцөгц			
46	83050	Бугат			
47	83060	Дэлүүн			
48	83080	Толбо			
49	83100	Ногооннуур			
50	83120	Өлгий			
51	83140	Буянт			
52	83150	Алтай			
53	83160	Сагсай			
54	83170	Улаанхус			
55	83190	Цэнгэл			
56	84010	Дарви	Ховд		
57	84020	Дөргөн			
58	84030	Чандмань			
59	84050	Цэцэг			
60	84060	Зэрэг			
61	84070	Мөст			
62	84080	Алтай			
63	84090	Буянт			
64	84100	Мянгад			
65	84110	Манхан			
66	84130	Үенч			
67	84140	Жаргалант			
68	84170	Ховд			
69	84180	Эрдэнэбүрэн			
70	84190	Мөнххайрхан			
71	84200	Дуут			

Д/д	Кадастрын тойргийн		Мужийн нэр	Бүсийн нэр
	дугаар	нэр		
72	84210	Булган	Увс	
73	85010	Зүүнхангай		
74	85020	Баруунтуруун		
75	85030	Өндөрхангай		
76	85040	Зүүнговь		
77	85050	Цагаанхайрхан		
78	85060	Тэс		
79	85080	Хяргас		
80	85090	Малчин		
81	85100	Завхан		
82	85110	Наранбулаг		
83	85120	Давст		
84	85130	Тариалан		
85	85150	Өлгий		
86	85160	Улаангом		
87	85190	Сангил		
88	85200	Түргэн		
89	85210	Өмнөговь		
90	85220	Бөхмөрөн		
91	85230	Ховд		

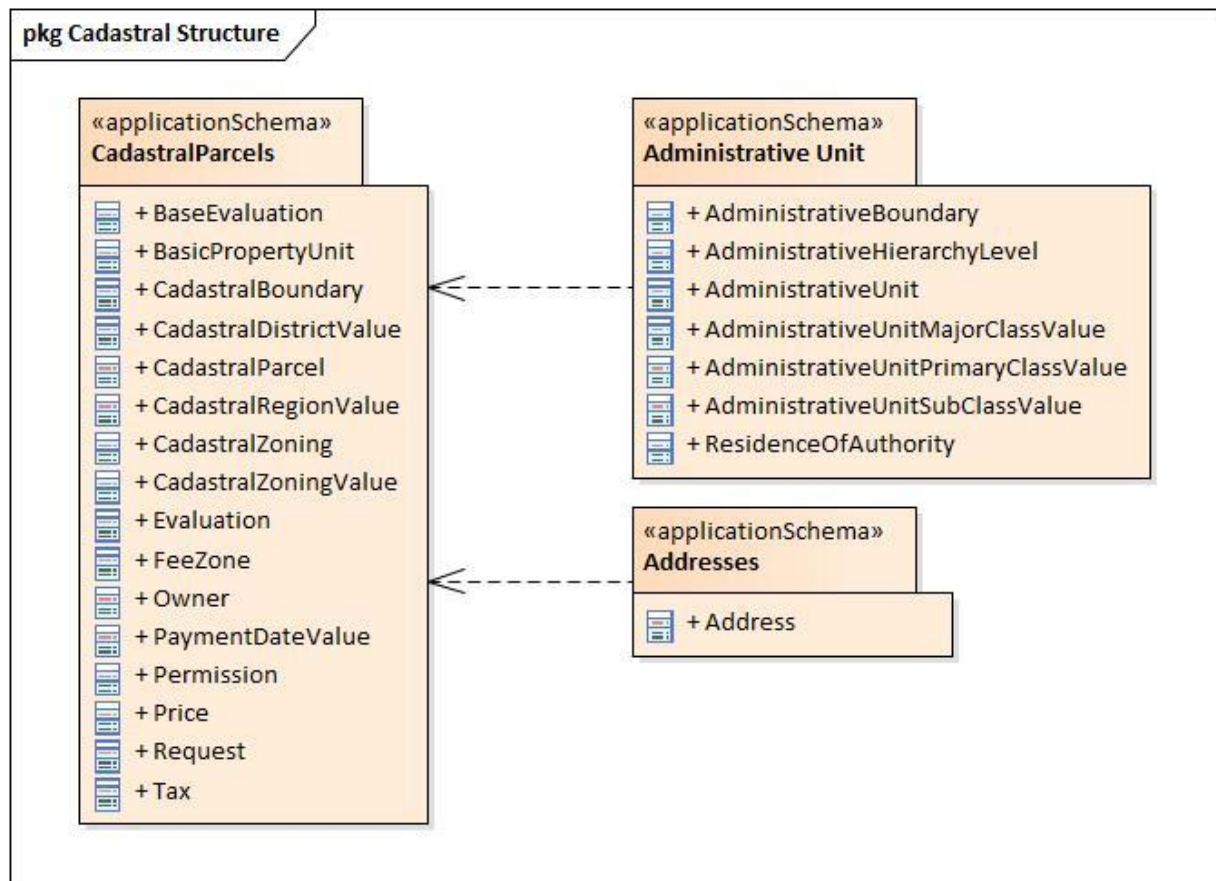
В.1.4. Төлбөрийн хугацаа – Payment date value

Д/д	Ангиллын утга	Тодорхойлолт
1	Жил /year/	Төлбөр тооцсон хугацаа - жил.
2	1-р улирал /1stQuarter/	Төлбөр тооцсон хугацаа 1-р улирал.
3	2-р улирал /2ndQuarter/	Төлбөр тооцсон хугацаа 2-р улирал.
4	3-р улирал /3rdQuarter/	Төлбөр тооцсон хугацаа 3-р улирал.
5	4-р улирал /4thQuarter/	Төлбөр тооцсон хугацаа 4-р улирал.

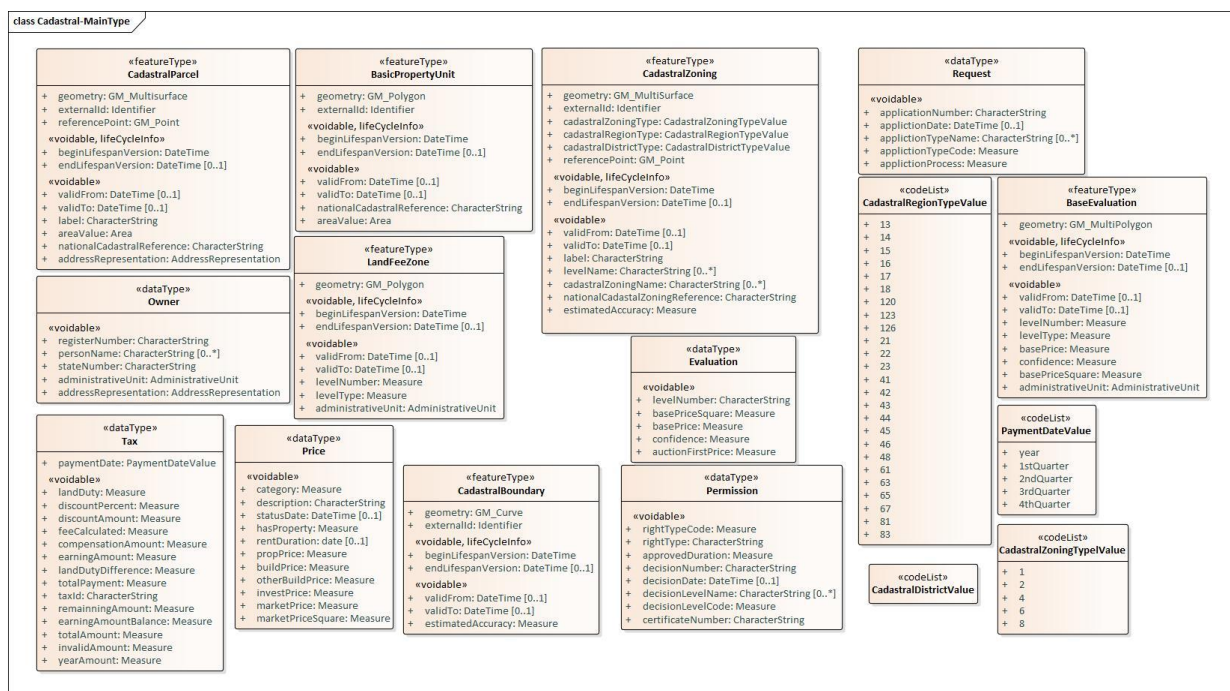
С хавсралт
(норматив)

UML (загварчлалын нэгдмэл хэл)-ийн диаграмм

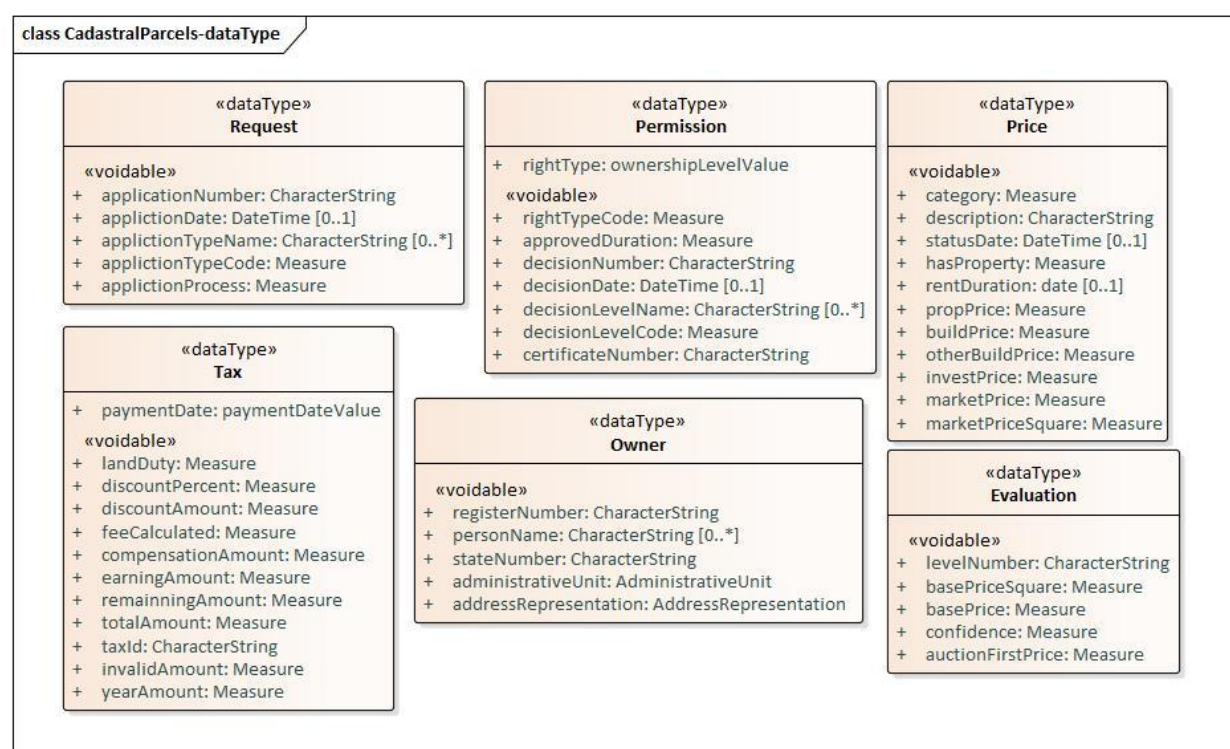
С.1 Кадастрын нэгж талбарын өгөгдлийн үзүүлэлт (Cadastral parcels)

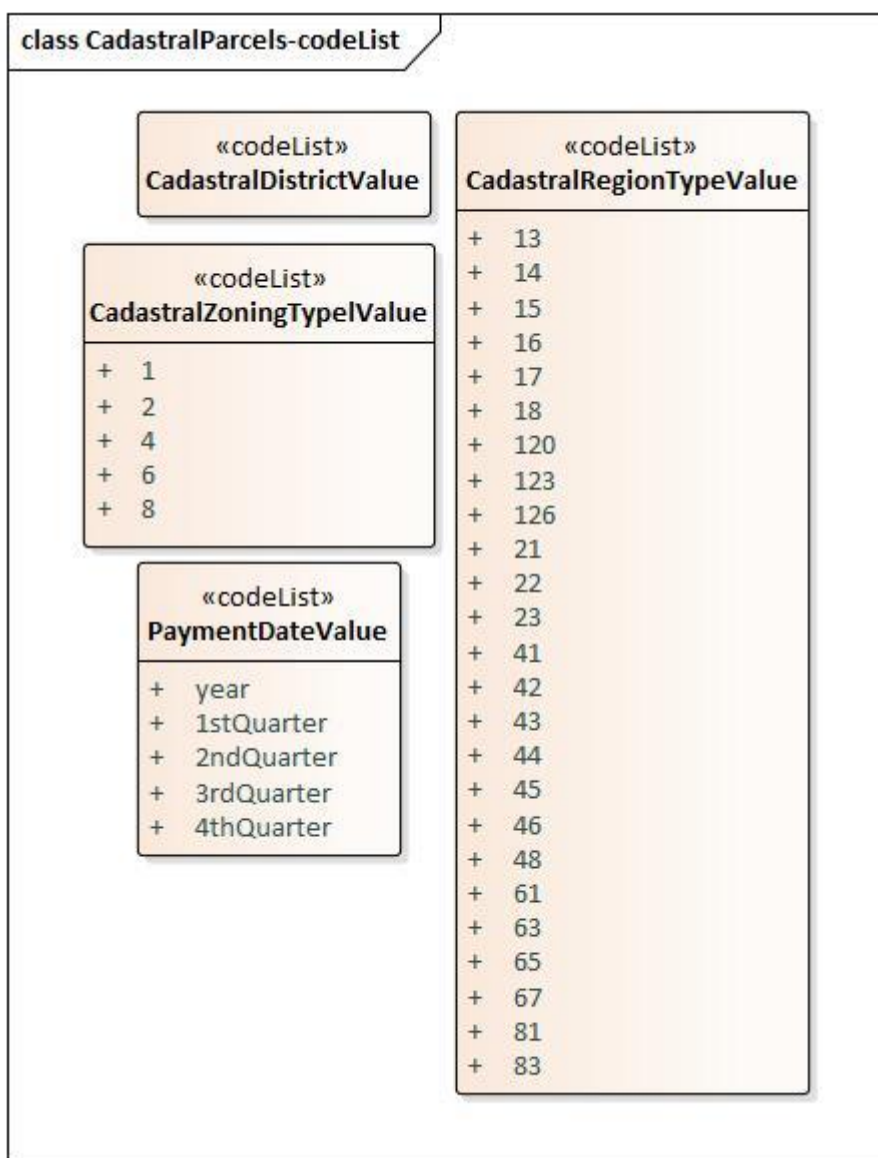
С.1-р зураг - UML диаграмм: Кадастрын нэгж талбар багцын хэрэглээний схемийн тойм

С.2-р зураг - UML диаграмм: Кадастрын нэгж талбар багцын биет төрөл болон өгөгдөл төрлүүд

С.3-р зураг - UML диаграмм: Кадастрын нэгж талбар багцын өгөгдөл төрлүүд

С.4-р зураг - UML диаграмм: Кадастрын нэгж талбар багцын кодын жагсаалт

D хавсралт
(норматив)

Өгөгдлийн чанар

D.1-р хүснэгт- Кадастрын нэгж талбарын орон зайн өгөгдлийг үнэлэх чанарын элементүүд

Хэсэг	Өгөгдлийн чанарын элемент	Өгөгдлийн чанарын дэд элемент	Тодорхойлолт	Үнэлгээний хамрах хүрээ
1	Бүрэн бүтэн байдал	Орхигдол	Хамрах хүрээгээр тодорхойлсон өгөгдлийн сангаас орхигдсон өгөгдөл	Орон зайн объект
2	Утга агуулгын нийцтэй байдал	Ерөнхий нийцтэй байдал	Концепц схемийн дүрмийг дагаж мөрдөх	Орон зайн объектын төрөл, орон зайн объект
		Домэйний нийцтэй байдал	Домэйн утгыг дагаж мөрдөх	Орон зайн объектын төрөл, орон зайн объект
3	Байрлалын нарийвчлал	Үнэмлэхүй буюу гадаад нарийвчлал	Солбицлын утгууд нь хүлээн зөвшөөрөгдсөн эсвэл хамгийн бага алдааны нарийвчлалыг хангах	Орон зайн объект

D.1.1-р хүснэгт- Бүрэн бүтэн байдал-Орхигдол

Бүрэлдэхүүн хэсэг	Тайлбар
Нэр	орхигдсон зүйл
Хураангуй нэр	-
Элементийн нэр	орхигдол
Үндсэн хэмжүүр	алдаа заагч
Тодорхойлолт	өгөгдөлд гээгдсэн зүйлийг заагч
Үнэлгээний хамрах хүрээ	орон зайн объект
Хамрах хүрээ	орон зайн объектын төрөл: <орон зайн объектын төрлийн нэр>; өгөгдлийн багц
Үзүүлэлт	-
Утгын төрөл	бодит тоо, хувь, харьцаа
Утгын бүтэц	
Эх сурвалж	ISO/DIS 19157 Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн чанар
Жишээ	0.0189 ; 98.11% ; 11:582
Тодорхойлогч хэмжүүр	7 (ISO 19157)

D.1.2-р хүснэгт- Утга агуулгын нийцтэй байдал - Ерөнхий нийцтэй байдал

Бүрэлдэхүүн хэсэг	Тайлбар
Нэр	концепц схемд нийцэхгүй байгаа зүйлийн тоо хэмжээ
Хураангуй нэр	-

MNS 6925-10 : 2021

Элементийн нэр	ойлголтын нийцтэй байдал
Үндсэн хэмжүүр	алдаа заагч
Тодорхойлолт	концепц схемд нийцэхгүй байгаа зүйлсийн тоо хэмжээ
Тайлбар	хэрэв концепц схемийн ил ба далд хэлбэрээр тодорхойлсон бол эдгээр дүрмийг дагаж мөрдөнө. эдгээр дүрмийн зөрчил нь тодорхой тодорхойлогдсон хүлцэл дотор биетийг буруу байрлуулах, биетийн давхардалт болон хүчингүй давхцал зэрэг болно.
Үнэлгээний хамрах хүрээ	орон зайн объект / орон зайн объектын төрөл
Хамрах хүрээ	өгөгдлийн багц
Үзүүлэлт	-
Утгын төрөл	бүхэл тоо
Утгын бүтэц	-
Эх сурвалж	ISO/DIS 19157 Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн чанар
Жишээ	-
Тодорхойлогч хэмжүүр	7

D.1.3-р хүснэгт- Утга агуулгын нийцтэй байдал - Домэйн утгын үл нийцэл

Бүрэлдэхүүн хэсэг	Тайлбар
Нэр	домэйн утгын үл нийцэл
Хураангуй нэр	-
Элементийн нэр	домэйний нийцтэй байдал
Үндсэн хэмжүүр	алдаа заагч
Тодорхойлолт	зүйл нь домэйн утгатай нийцэхгүй байгааг заах
Тайлбар	-
Үнэлгээний хамрах хүрээ	орон зайн объект / орон зайн объектын төрөл
Хамрах хүрээ	өгөгдлийн багц
Үзүүлэлт	-
Утгын төрөл	бүхэл тоо
Утгын бүтэц	-
Эх сурвалж	ISO/DIS 19157 Газар зүйн мэдээлэл – Өгөгдлийн чанар
Жишээ	-
Тодорхойлогч хэмжүүр	

D.1.4-р хүснэгт- Байрлалын нарийвчлал – Үнэмлэхүй буюу гадаад нарийвчлал

Бүрэлдэхүүн хэсэг	Тайлбар
Нэр	байрлалын тодорхой бус байдлын дундаж утга (1d, 2d ба 3d)
Хураангуй нэр	
Элементийн нэр	үнэмлэхгүй гадаад нарийвчлал
Үндсэн хэмжүүр	хэрэглэхгүй
Тодорхойлолт	-

Тайлбар	-
Үнэлгээний хамрах хүрээ	орон зайн объект
Хамрах хүрээ	орон зайн объектын төрөл: <орон зайн объектын төрлийн нэр>; өгөгдлийн багц
Үзүүлэлт	-
Утгын төрөл	-
Утгын бүтэц	—
Эх сурвалж	ISO/DIS 19157 Газар зүйн мэдээлэл –Өгөгдлийн чанар
Жишээ	-
Тодорхойлогч хэмжүүр	28 (ISO 19157)

Ном зүй

- [1] INSPIRE D2.8.I.6 Кадастрын нэгж талбарын өгөгдлийн үзүүлэлт-Техникийн шаардлага
- [2] ISO 19107, 2003, Газар зүйн мэдээлэл- Орон зайн схем
- [3] ISO 19107, 2005, Газар зүйн мэдээлэл – Орон зайн схем
- [4] ISO 19108, 2005, Газар зүйн мэдээлэл – Цаг хугацааны өгөгдөл бүхий схем
- [5] ISO 19108-ISO 19108:2002/Cor 1:2006, Газар зүйн мэдээлэл – Цаг хугацааны өгөгдөл бүхий схем, Техникийн удирдамж 1
- [6] ISO 19111,2007, Газар зүйн мэдээлэл – Координатын орон зайн лавлагаа
- [7] ISO 19118,2006, Газар зүйн мэдээлэл – Кодчилол (ISO 19118:2005)
- [8] ISO 19135, 2005 Газар зүйн мэдээлэл-Бүртгэлийн үйл явц
- [9] ISO 19152- Газар зүйн мэдээлэл , Газрын менежментийн домэйн загвар
- [10] MNS 1-1:2006, Монгол Улсын стандартчиллын тогтолцооны суурь стандарт
- [11] MNS 1-2:2006, Монгол Улсын стандартчиллын тогтолцооны суурь стандарт
- [12] MNS ISO/TS 19104:2012 Газар зүйн мэдээлэл - Нэр томьёо
- [13] MNS 5774:2007 Газар зүйн мэдээлэл – Мета өгөгдөл
- [14] Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хууль
- [15] Нэгж талбар дугаарлах журам